

การลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทย

ความหมายของหนังสือชุด

หนังสือชุด ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Series หรือ Monograph series หรือ Monographic series ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกันคือ หนังสือชุด

สำหรับความหมายของหนังสือชุดนั้น ได้มีบรรณารักษ์คนสำคัญ ๆ ทั้งของต่างประเทศ และของไทยได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายไว้ดังต่อไปนี้

เฮนส์ (Haines 1954: 199) ให้ความหมายของหนังสือชุดว่า เป็นหนังสือที่พิมพ์ออกมาในรูปแบบเดียวกัน พิมพ์ออกมาตามลำดับต่อเนื่องกัน หรือมีเนื้อเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ (1967: 346) ได้ให้คำจำกัดความของหนังสือชุดว่า หนังสือชุด หมายถึง หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ออกมาเป็นลำดับต่อเนื่องกัน มีชื่อชุดเป็นชื่อเรื่องรวม (Collective title) แจกไว้ที่หน้าปกใน หน้าชื่อเรื่อง (Half title page) หรือที่ปกนอก โดยปกตีรูปแบบการจัดพิมพ์จะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน และมีหมายเลขลำดับให้แต่ละเล่มด้วย

ส่วนในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ (1978: 570) ได้ให้คำจำกัดความไว้ต่างกันอย่างออกไป คือ หนังสือชุด หมายถึง สิ่งพิมพ์จำนวนหนึ่งทีแต่ละเล่มจะเกี่ยวข้องกันโดยมีชื่อเรื่องรวมที่ใช้เป็นชื่อของสิ่งพิมพ์ทั้งหมด นอกเหนือจากมีชื่อเรื่องเฉพาะแต่ละเล่ม และสิ่งพิมพ์แต่ละเล่มอาจจะมีหมายเลขลำดับหรือไม่มีก็ได้

แฮร์รอด (Harrod 1977: 747-748) อธิบายความหมายของหนังสือชุดไว้ในหนังสือ The Librarians' Glossary of Terms Used in Librarianship,

Documentation and the Book Crafts and Reference Book ว่าหนังสือชุด คือ หนังสือหลาย ๆ เล่มที่มีความสัมพันธ์กันโดยเนื้อเรื่อง มีกำหนดออกต่อเนื่องกัน บางครั้งก็มีราคาเท่ากัน และโดยทั่วไปมักจัดทำโดยสำนักพิมพ์เดียวกันอยู่ในรูปแบบเดียวกัน และมีชื่อหนังสือชุดปรากฏอยู่ที่ใบรองปก หน้าปกใน หรือที่ส่วนบนของหน้าปกใน

ส่วนเอลรอด (Elrod 1978: 64) ให้คำอธิบายว่า หนังสือชุด คือ งานเขียนจำนวนหนึ่งที่แยกพิมพ์เป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกัน เกี่ยวข้องกันโดยเนื้อหาริษา ปกตินจะจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน มีรูปแบบเหมือนกัน มีชื่อหนังสือชุดปรากฏอยู่ที่ตอนบนของหน้าปกใน ใบรองปก หรือที่ปกนอก และเขายังกล่าวว่า "ความหมายของหนังสือชุด (Series) และสิ่งพิมพ์เข้าชุด หรือสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (Serials) นั้นออกจะคลุมเครือ แต่ถ้าสิ่งพิมพ์แต่ละเล่มมี ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และมีเนื้อหาวิชาเฉพาะเล่มแล้ว สิ่งพิมพ์นั้นน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือชุดมากกว่าที่จะเป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ๒๕๑๐: ๓) ได้กล่าวถึงความหมายของหนังสือชุดไว้ว่า หนังสือชุด คือ หนังสือที่พิมพ์ออกเป็นชุดมีจำนวนหลายเล่ม มีความสัมพันธ์กันโดยเนื้อเรื่องหรือลักษณะรูปแบบเป็นแบบเดียวกัน จัดพิมพ์ออกต่อเนื่องกัน โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน หรือหน่วยราชการสถาบันเดียวกัน มีชื่อชุดปรากฏอยู่ในเล่ม อาจบอกไว้ที่ปกนอก หน้าปกใน หรือด้านหลังของปกใน หรือบางทีบอกไว้ที่คำนำก็มี

อัมพร ศิขะระ (๒๕๑๗: ๑๐๔) ให้ความหมายของหนังสือชุดว่าเป็นหนังสือที่ออกมาตามลำดับต่อเนื่องกัน มีเนื้อเรื่องในหัวข้อวิชาเดียวกันหรือวิชาที่เกี่ยวข้องกัน โดยใช้ชื่อหนังสือชุดแจ้งไว้ที่หน้าปกใน ใบรองปก หรือที่ปกนอก ตามความนิยมมักจัดพิมพ์รูปเล่มออกมาในแบบเดียวกัน มีเลขลำดับให้แต่ละเล่ม หรือบางครั้งมีเลขลำดับของหนังสือชุดด้วย

ศัพท์บัญญัติวิชาบรรณารักษศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา ๒๕๑๔: ๔๒) ได้ให้คำจำกัดความของหนังสือชุดไว้ดังนี้ หนังสือชุด คือ หนังสือจำนวนหนึ่งที่แบ่งพิมพ์แยกจากกันเป็นตอน ๆ แต่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกัน หรือพิมพ์ออกติดต่อกัน โดยผู้พิมพ์รายเดียวกัน แบบหนังสือเหมือนกัน มีชื่อรวมที่ตอนบนของหน้าปกใน หน้าชื่อเรื่อง หรือบนปก

บุทา สายมาลา (๒๔๒๐: ๔๖) อธิบายว่า หนังสือชุดได้แก่หนังสือจำนวนหนึ่ง ที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกัน เช่น เป็นงานประพันธ์ที่มีเนื้อเรื่องต่อเนื่องกัน มีแบบประพันธ์อย่างเดียวกัน จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน หรือพิมพ์ออกพร้อมกัน และให้ชื่อรวมหรือเป็นหนังสือที่พิมพ์โดยสมาคมหรือสถาบันโดยออกเป็นรูปเล่มเหมือนกัน หรือเป็นหนังสือชุดโดยผู้แต่งคนเดียวกัน ผู้แต่งอาจใช้ชื่อเรื่องหนังสือที่เขียนนั้นเป็นชื่อหนังสือชุด ชื่อหนังสือชุดอาจปรากฏบนปกหน้า หน้าปกใน ด้านหลังของหน้าปกใน หรือหน้าของคำนำก็มี

ส่วน จารูวรรณ สินธุโสภณ (๒๔๒๑: ๑๐๔) อธิบายว่า หนังสือชุดเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง มีกำหนดออกเป็นระยะ ๆ ซึ่งอาจไม่สม่ำเสมอ มีชื่อบอกให้ทราบว่าทุกเล่มอยู่ในชุดเดียวกัน ชื่อชุดมักจะแจ้งให้ทราบสาขาหรือแขนงวิชา ส่วนสิ่งพิมพ์แต่ละเล่มในชุดมีชื่อเรื่องเฉพาะเป็นเรื่อง ๆ ไป ตัวอย่างเช่น ชื่อชุดส่งเสริมการท่องเที่ยว เล่มที่หนึ่งชื่อเที่ยวกาญจนบุรี เล่มที่สองชื่อ ชมขอนแก่น และทั้งสองเล่มมีชื่อชุดว่า ส่งเสริมการท่องเที่ยว เล่มที่ ๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยว เล่มที่ ๒ เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวได้มีผู้กล่าวไว้แล้วนั้น พอสรุปได้ว่า หนังสือชุด คือ หนังสือหลาย ๆ เล่มที่พิมพ์ออกต่อเนื่องเป็นชุด เป็นระยะ ๆ ซึ่งอาจไม่สม่ำเสมอ มีชื่อชุดและชื่อเฉพาะแต่ละเล่มแจ้งไว้ที่หน้าปกใน หน้าชื่อเรื่อง ปกนอก หรือส่วนอื่น ๆ ของสิ่งพิมพ์แต่ละเล่มในชุด มักจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ หรือหน่วยราชการสถาบันเดียวกัน มีรูปเล่มเหมือนกัน และมักจะมีเนื้อเรื่องในหัวข้อวิชาเดียวกัน อาจจะมีเลขลำดับแต่ละเล่มหรืออาจจะมีเลขลำดับของหนังสือชุดด้วย

ลักษณะทั่วไปของหนังสือชุด

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น หนังสือชุดจะมีลักษณะพิเศษอยู่ ๗ ประการ ดังนี้ (Sinkankas 1968: 251)

๑. มีชื่อหนังสือชุด (Series title) ซึ่งถือเป็นชื่อเรื่องรวม (Collective title) ปรากฏอยู่ที่ หน้าปกใน ใบบรองปก หรือปกนอก ของหนังสือทุกเล่มหรือเกือบทุกเล่มในชุดนั้น
๒. หนังสือแต่ละเล่มในชุดจะพิมพ์แยกจากกัน
๓. หนังสือแต่ละเล่มในชุดจะพิมพ์ออกมาต่อเนื่องกัน

- ๔. โดยทั่วไปหนังสือแต่ละเล่มในชุดจะมีรูปแบบการจัดพิมพ์เหมือนกัน
- ๕. หนังสือแต่ละเล่มในชุด มักจะมีความสัมพันธ์กันโดยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกัน

ไม่มากนักน้อย

- ๖. โดยปกตินหนังสือแต่ละเล่มในชุดจะจัดพิมพ์หรือจัดทำโดยสำนักพิมพ์หรือนิตยบุคคล

เดียวกัน

- ๗. หนังสือชุดส่วนมากจะกำหนดลำดับเล่มไว้ ซึ่งปกติจะกำหนดเป็นหมายเลข

สำหรับหนังสือแต่ละเล่ม

ประเภทของหนังสือชุด

อีเลียโนรา เอ แบร์ (Eleanora A. Baer) และทอมมัสรัฐสภาอเมริกัน (Sinkankas 1968: 255-270) ได้รวบรวมและตรวจสอบงานเขียนแต่ละเล่ม จากบัญชีรายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ และบัญชีรายชื่อหนังสือชุด และไต่เนบ่งหนังสือชุดตาม เนื้อหาของหนังสือ ผู้จัดพิมพ์ แหล่งกำเนิด และผู้อ่านออกเป็น ๘ ประเภท ดังนี้

- ๑. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile potboiler fiction series)
- ๒. หนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile quality fiction series)
- ๓. หนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็กเยาวชน (Juvenile nonfiction series)
- ๔. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับผู้ใหญ่ (Adult potboiler fiction series)
- ๕. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตกว้าง (Publisher's series, broad scope)
- ๖. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตแคบ (Publisher's series, narrow scope)
- ๗. หนังสือชุดทางด้านวิชาการ (Scholarly or professional series)
- ๘. หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarly / scholarship support reprint series)

๑. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชน

คำว่า "เยาวชน" ในที่นี้ หมายถึง เด็กตั้งแค่วัยเริ่มอ่านหนังสือจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หนังสือชุดประเภทนี้ผู้จัดพิมพ์ตั้งใจจะทำเพื่อการค้าเท่านั้น โดยจัดจำหน่ายหนังสือไปยังผู้อ่านโดยตรง หรือจำหน่ายทางอ้อม โดยผ่านทางพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติมิตรของเด็ก (Wofford 1962: 220) วรรณกรรมที่นำมาจัดพิมพ์เข้าชุด จะมีลักษณะดังนี้

- ๑.๑ งานเขียนทุกชิ้นในหนังสือแต่ละชุดจะเขียนโดยนักเขียนคนเดียว
- ๑.๒ ลักษณะของตัวละครสำคัญในชุดนั้น ๆ จะปรากฏในหนังสือแต่ละเล่ม และจะมีอายุอยู่ในระดับเดียวกับผู้อ่าน
- ๑.๓ ในแง่ของการเขียน ภาพประกอบ และส่วนประกอบภายนอกของหนังสือ นั้นจะมีคุณภาพต่ำ และราคาของหนังสือก็ไม่แพงด้วย

ตัวอย่างเช่น หนังสือชุด ๒ ชุด ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น คือ the Hardy Boys Series และ the Nancy Drew Mystery Stories หนังสือ ๒ ชุด นี้ได้มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ ซึ่งจะมีผลต่อการจำหน่ายหนังสือด้วย หนังสือ ๒ ชุด นี้ มีลักษณะรูปเล่ม การเย็บปก ความหนาบางของเล่มเหมือนกัน คุณภาพภายนอกของหนังสือยังต่ำ รวมทั้งทางด้าน ภาพประกอบ การพิมพ์และการเย็บปกแข็งภายนอก ทั้งนี้ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน มักจะปฏิเสธที่จะจัดหาหนังสือชุดประเภทนี้เข้าห้องสมุด ถึงแม้ว่าเด็กส่วนใหญ่จะชอบและต้องการอ่าน

๒. หนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพดีสำหรับเด็กเยาวชน

หนังสือชุดประเภทนี้ต่างจากประเภทแรก คือ หนังสือชุดประเภทแรกนั้น จะมีจำนวนหนังสือในชุดออกมาเรื่อย ๆ ไม่จำกัดจำนวน เนื่องจากผู้เขียนมักจะเขียนออกมาด้วยความรีบเร่ง เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า และมักจะเขียนโดยนักเขียนหลายคน แต่ที่หน้าปกในของหนังสือจะแจ้งไว้ว่าเป็นผลงานของนักเขียนคนเดียวกัน ส่วนหนังสือชุดบันเทิงคดีคุณภาพดีนั้นมักจะมีจำนวนเล่มในแต่ละชุดเพียง ๒-๓ เล่มเท่านั้น ตัวอย่างเช่น เรื่อง Jo and Little Woman และหนังสืออื่น ๆ ที่เขียนโดย ลุยซ่า เมย์ อัลคอต (Louisa May Alcott) เรื่อง Dr. Dolittle ของฮัก ลอตติง (Hugh Lotting) เรื่อง บ้านเล็กในป่าใหญ่ (Little House in the Big Woods) ของ ลอรา อินกล์ส ไวลด์เธอร์ (Laura Ingalls Wilder)

๓. หนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็ก

หนังสือชุดประเภทนี้จะมีจำนวนเล่มในแต่ละชุดมาก เนื่องจากมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้หลายสาขาวิชา มีทั้งหนังสือชุดสารคดีสำหรับเด็กที่เริ่มอ่านหนังสือ เนื้อหาของหนังสือชุดสำหรับเด็กส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการกีฬา อาชีพต่าง ๆ และการประพฤติปฏิบัติตน ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดมดและผึ้ง (Ant and Bee Books) หนังสือชุดการเลือกอาชีพและการครองชีวิต (Choosing Careers and Life-Styles) หรือ หนังสือชุดกีฬา-ปฏิบัติการ (Sports Action Books) เป็นต้น ดังนั้นบรรดาห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนมักจะทำให้ความสนใจกับหนังสือชุดประเภทนี้มาก

๔. หนังสือชุดบันเทิงคดีสำหรับเด็ก

เป็นหนังสือที่อ่านเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว หนังสือแต่ละเล่มในชุดจะมีเค้าโครงเรื่อง แนวการเขียน ตัวละครสำคัญ ๆ และรูปแบบเหมือนกัน ซึ่งเนื้อเรื่องอาจจะเป็นเรื่องตลก เรื่องนักสืบ เรื่องภูตผีปิศาจ นวนิยายประเภทเพื่อฝัน หรือเรื่องความรักก็ได้ ตัวอย่างเช่น เรื่องสตาร์เทรค (Star Trek) ซึ่งได้มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ โดย อลัน ดีน ฟอสเตอร์ (Alan Dean Foster) หรือเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยที่เก่าแก่ที่สุด คือ เรื่องทาร์ซาน (Tarzan) ของ เอ็ดการ์ ไรส์ เบอร์โรลส์ (Edgar Rice Burroughs)

๕. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตกว้าง

หนังสือชุดประเภทนี้ เนื้อหาของเรื่องจะไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการมากนัก แต่จะกล่าวถึงวิชาการเพียงกว้าง ๆ เท่านั้น ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดอิคอน เอ็ดดิชัน (Icon Edition) ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ฮาร์เปอร์ แอนด์ โรว์ (Harper and Row) ซึ่งมีจำนวนหนังสือในชุด ๔ เล่ม ดังนี้ (U. S. Library of Congress 1976: 573)

๑. Age of the Masters : A Personal View of Modern Architecture
๒. The Bolshoi Ballet
๓. Giotto and Florentine Painting, 1280-1375
๔. The Invisible Present : African Art and Literature

๕. Dictionary of Subjects and Symbols in Art

๖. Modern Painting and the Northern Romantic Tradition :

Friedrich to Rothko

๗. Caravaggio and His Followers

๘. Vermeer

๙. Florentine Painting and Its Social Background : The
Bourgeois Republic Before Cosimo de' Medici's Advent
to Power, XIV and Early XV Centuries.

๖. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ที่มีขอบเขตแคบ

หนังสือชุดประเภทนี้เนื้อหาของเรื่องจะเกี่ยวข้องกับวิชาการในวงกว้างแต่เจาะลึกในรายละเอียดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าหนังสือชุดประเภทที่แล้ว ตัวอย่างเช่นหนังสือชุดนำเที่ยวของนิตยสารฮอลิเดย์ (Holiday Magazine Travel Guide) ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แรนดอม เฮาส์ (Random House) โดยมีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับการเดินทาง และกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะการท่องเที่ยวเดินทางไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลกเป็นเล่ม ๆ ไป ซึ่งมีจำนวนหนังสือในชุด ๑๓ เล่ม เช่น นำเที่ยวลหราชอาณาจักร : อังกฤษ, สกอตแลนด์, เวลส์ นำเที่ยวลอนดอน นำเที่ยวฝรั่งเศส ฯลฯ (U. S. Library of Congress 1976: 522-523)

ดังนั้นหนังสือชุดประเภทนี้จะเหมาะสมกับการจัดหาของห้องสมุดวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชนใหญ่ ๆ หรือ ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าวิจัยโดยเฉพาะ

๗. หนังสือชุดทางด้านวิชาการ

หนังสือชุดประเภทนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อสนับสนุนในทางวิชาการและวิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นเนื้อหาของหนังสือจึงเหมาะสำหรับผู้ที่สนใจในด้านวิชาการเป็นพิเศษ ผู้จัดพิมพ์หนังสือชุดนี้อาจจะเป็นองค์การต่าง ๆ สำนักพิมพ์ทั่วไป สมาคมทางด้านวิชาการต่าง ๆ และหน่วยงานของรัฐบาล ตัวอย่างเช่น อะคาเดมิค เพรส (Academic Press) ซึ่งเป็นสาขาย่อยของฮาร์คอร์ต เบรช โจนานอวิช (Harcourt Brace Jovanovich) เป็นแหล่งที่ผลิตหนังสือชุดประเภทนี้ออกมามาก บางครั้งก็จัดพิมพ์โดยร่วมมือ

กับสมาคมทางด้านวิชาการหรือวิชาชีพด้วย เช่น หนังสือชุด เอ ซี เอ็ม (ACM Monograph Series) จัดพิมพ์โดยได้รับความร่วมมือจากสมาคมเพื่อการคำนวณด้วยเครื่องจักรกล (the Association for Computing Machinery) และแหล่งผลิตหนังสือชุด รองลงมาคือ สมาคมทางด้านวิชาการ ซึ่งสมาคมที่จัดพิมพ์หนังสือชุดประเภทนี้ออกมามากที่สุด คือ สมาคมเคมีอเมริกัน (the American Chemical Society) ซึ่งได้จัดพิมพ์หนังสือชุดที่ใหญ่ที่สุด ชื่อ หนังสือชุด เอ ซี เอส (ACS Monograph Series) ซึ่งในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ นั้นได้จัดพิมพ์หนังสือในชุดนี้ออกมาเป็นลำดับที่ ๑๗๓ แล้ว นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและสถาบันทางด้านการศึกษาอื่น ๆ ก็เป็นแหล่งสำคัญในการผลิตหนังสือชุดประเภทนี้ด้วย เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้จัดพิมพ์หนังสือชุดของมหาวิทยาลัยเองโดยตรง และจัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดด้วย

๔. หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ

เป็นหนังสือชุดที่ประกอบด้วยงานเขียนที่ได้เคยจัดพิมพ์ออกมาแล้ว เหมาะสำหรับห้องสมุดทางด้านการศึกษาวิจัย เพราะจะช่วยผู้อ่านในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ได้ในการจัดหาหนังสือที่เคยตีพิมพ์มาแล้ว และจำหน่ายหมดแล้ว ตัวอย่างเช่น หนังสือลำดับที่ ๔๑ ในชุดประวัติศาสตร์โดยมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard Historical Series) ซึ่งจัดพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ ได้มีการจัดพิมพ์ซ้ำในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เป็นลำดับที่ ๔ ในชุด พอร์คิวน์ เพรส บริหารคนในประวัติศาสตร์ยุโรป (Porcupine Press series Perspectives in European History)

หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำนี้ ยังแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๔.๑ หนังสือทางด้านวิชาการที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarly reprints) ซึ่งเป็นเพียงการจัดพิมพ์งานเขียนทางด้านวิชาการที่เคยจัดพิมพ์ออกมาแล้ว และไม่สามารถจะหาซื้อได้ในท้องตลาด โดยจัดพิมพ์ออกมาในรูปของหนังสือชุด

๔.๒ หนังสือเสด็จมกุฎ เรียบรู้ที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (Scholarship support reprints) หนังสือประเภทนี้จะจัดทำขึ้นมาเมื่อวัสดุที่มีประโยชน์ทางด้านวิชาการ (นอกเหนือจากสิ่งที่ไม่สามารถจัดหาได้) ได้มีการจัดพิมพ์ออกมาแล้ว

หนังสือชุดทั้งสองประเภทนี้จะจัดพิมพ์โดยหน่วยงานเฉพาะ คือ สำนักพิมพ์ที่นำ
 พิมพ์ทางด้านวิชาการมาพิมพ์ซ้ำ (the scholarly reprint publishers) ซึ่ง
 เนเมเยอร์ (Nemeyer 1972: 3) ได้กล่าวไว้ในหนังสือการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ทางด้านวิชาการ
 ที่เคยจัดพิมพ์ออกมาแล้วในสหรัฐอเมริกา (Scholarly Reprint Publishing in the
 United States) ถึงคำนิยามของสำนักพิมพ์นี้ไว้ว่า "เป็นสำนักพิมพ์ที่รับผิดชอบในการ
 คัดเลือก ผลิต และจำหน่ายหนังสือชุดใหม่ ซึ่งเป็นงานเขียนทางด้านวิชาการที่สามารถหาซื้อ
 ได้ในระยะเวลาที่ล่วงมาแล้วจากสำนักพิมพ์หรือสถาบันผู้ผลิตอีกแห่งหนึ่ง"

อย่างไรก็ตาม หนังสือชุดประเภทนี้จะมีปัญหาสำหรับห้องสมุดอยู่ ๔ ประการ
 คือ (๑) งานเขียนชิ้นหนึ่ง ๆ อาจจะถูกพิมพ์โดยสำนักพิมพ์หลาย ๆ แห่งก็ได้ ซึ่งจะทำให้
 การจัดซื้อซ้ำกันได้โดยซื้อหนังสือชื่อเดียวกันจากหลาย ๆ แห่ง (๒) หนังสือชื่อเรื่องเดียวกัน
 อาจจะไปปรากฏอยู่ในหนังสือชุดมากกว่า ๑ ชุดได้ (๓) หนังสือที่ซื้อเป็นเล่มจากสำนักพิมพ์
 อาจจะไปปรากฏอยู่ในการบอกรับหนังสือทั้งชุดอีกได้ และ (๔) หนังสือชุดที่นำมาจัดพิมพ์ซ้ำ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นงานเขียนใหม่ ๆ ฝ่ายจัดหาหนังสืออาจจะจัดหาหนังสือไว้เรียบร้อยแล้ว
 แล้วก็ได้

ข้อผิดพลาดเหล่านี้ อาจหลีกเลี่ยงได้โดยการศึกษาถึงผู้จัดพิมพ์หนังสือชุด
 แต่ละแห่งและศึกษาหนังสือชุดให้ดี และต้องมีความระมัดระวังในการสั่งซื้อหนังสือ และการ
 จัดสถิติหนังสือที่นำมาทำบัตรรายการ ดังนั้นหนังสือชุดจะมีคุณภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับ
 การคัดเลือกหนังสือแต่ละเล่มในชุด การวิเคราะห์เนื้อหาขอบเขตของหนังสือ การศึกษาผู้
 รวบรวมหรือบรรณาธิการ และการพิจารณาถึงคุณภาพของการจัดพิมพ์หนังสือนั้นจากแหล่งผลิต
 และที่จัดพิมพ์ใหม่ด้วย

เฮนส์ (Haines 1954: 199) ได้แบ่งหนังสือชุดออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หนังสือชุดของสำนักพิมพ์ (Publisher series) หมายถึง หนังสือที่เกิด
 จากการนำวรรณกรรมเก่า ๆ หรือวรรณกรรมที่ได้มาตรฐานซึ่งได้เคยพิมพ์มาก่อนแล้วในอดีตและ
 ปัจจุบันก็กลับมาเป็นวรรณกรรมคลาสสิกมาพิมพ์ซ้ำ ด้วยการเปลี่ยนรูปเล่มใหม่ เนื้อเรื่องของ
 หนังสือแต่ละเล่มจะไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มีแนวการเขียนเป็นแบบเดียวกัน มีรูปเล่มภายนอก

เหมือนกัน และพิมพ์ออกมาตามลำดับโดยสำนักพิมพ์เดียวกัน* บางทีก็เรียกว่า หนังสือชุดเพื่อการค้า (trade series) หรือ หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (reprint series)** หรือบางทีก็รู้จักกันในชื่อของครั้งที่พิมพ์ (edition) หรือห้องสมุด (Libraries) เช่น บอห์น ไบรารี (Bohn Libraries) หรือเรียกว่า บอห์น เอ็ดดิชัน (Bohn Edition) หรือ หนังสือชุดบอห์น (Bohn Series)

๒. หนังสือชุดที่มีเนื้อเรื่องเหมือนกัน (Subject series) หมายถึง หนังสือชุดที่มีจำนวนตั้งแต่สองเล่มขึ้นไป ไม่ใช่หนังสือที่นำมาพิมพ์ซ้ำ เนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่มจะแตกต่างกันออกไปตามแง่ต่าง ๆ ของวิชาเดียวกัน หรืออาจจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ โดยปกติจะจัดทำโดยผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการเพียงคนเดียว หรืออาจจะมีผู้เขียนเฉพาะแต่ละเล่มก็ได้ มีเนื้อหาในฉบับ รูปเล่มภายนอกเหมือนกัน และจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน เช่น หนังสือชุดวันนี้และพรุ่งนี้ (Today and Tomorrow series) หรือหนังสือชุดหนี้ของเราต่อกรีซและโรม (Our Debt to Greece and Rome)

นอกจากนี้ ยุพา สายมาลา (๒๕๒๐: ๔๖) ยังได้กล่าวถึงหนังสือชุดอีกประเภทหนึ่ง คือ หนังสือชุดของสมาคม (Monograph series) เป็นหนังสือชุดที่พิมพ์โดยสมาคมหรือสถาบัน โดยออกมาในรูปเล่มที่เหมือนกัน

*แฮร์รอด (Harrod 1977: 677) อธิบายความหมายของหนังสือชุดของสำนักพิมพ์ไว้แตกต่างจากของ เฮนส์ คือ หนังสือชุดประเภทนี้อาจจะมีเนื้อหาริษาเกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้ พิมพ์ออกมาในรูปแบบเดียวกัน มีราคาเท่ากัน และมีชื่อหนังสือชุดด้วย หนังสือแต่ละเล่มอาจจะบรรจงานเขียนที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ ๑ ชิ้นขึ้นไป และหมายความรวมถึงหนังสือที่ได้จัดพิมพ์เป็นครั้งแรกไว้ด้วย

**คำว่า หนังสือชุดที่นำมาพิมพ์ซ้ำ (reprint series) หมายถึง หนังสือชุดที่ประกอบด้วยหนังสือที่เคยตีพิมพ์มาก่อนแล้วเท่านั้น อาจจะจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ตั้งแต่ ๑ แห่งขึ้นไป ถ้าผู้จัดพิมพ์เดียวกันหนังสือในชุดก็จะมีรูปเล่มเหมือนกัน และมีชื่อหนังสือชุด หนังสือชุดประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาริษาที่เกี่ยวข้องกัน หรือมีแนวการเขียนเหมือนกัน (Harrod 1977: 702)

หลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุด

หลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาต่างประเทศ

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือชุดที่ใช้กันอยู่เป็นสากลนั้น คือ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ (Anglo-American Cataloguing Rules) เรียกสั้น ๆ ว่า AACR 2 (อัมพร ทิษะระ ๒๕๒๔: ๔๒) ซึ่งถือว่าเป็นหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการฉบับล่าสุดในวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งจัดทำด้วยความร่วมมือของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน สมาคมห้องสมุดอังกฤษ และสมาคมห้องสมุดแคนาดา โดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการที่ห้องสมุดใช้อยู่แต่เดิมเป็นอันมาก เพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ห้องสมุดต่าง ๆ ใช้การลงรายการในบัตรด้วยแบบแผนที่เป็นสากล และเพื่อให้บรรณารักษ์เป็นผู้ป้อนข้อมูลให้คอมพิวเตอร์ในการผลิตบัตรรายการเพื่อประโยชน์สำหรับการบริหารงานห้องสมุดสมัยใหม่ที่จัดทำเป็นโครงข่าย (network) ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับเขต จนถึงระดับสากล โดยอาศัยแหล่งข้อมูลร่วมกัน (Shared data base) ได้

ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ ได้ให้รายละเอียดในการลงรายการบัตรหนังสือชุดในส่วนรายการชื่อหนังสือชุด (Series area) ไว้ดังนี้ (American Library Association 1978: 39-71)

๑. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

- เครื่องหมาย * .-- ใช้หน้ารายการชื่อหนังสือชุด
- เครื่องหมาย () ใช้แสดงรายการชื่อหนังสือชุด
- เครื่องหมาย = ใช้หน้าชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่นหรือชื่อชุดรอง
- เครื่องหมาย : ใช้หน้าข้อมูลชื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับชุดหรือชุดรอง

*ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ กำหนดให้ใช้เครื่องหมายมหัพภาค เว้น ๑ ระยะขีดยาว (.—) เนื่องจากเครื่องหมายมหัพภาคไม่มีเครื่องหมายนี้ จึงใช้เครื่องหมายมหัพภาค เว้น ๑ ระยะขีดสั้น ๒ ชดแทน (.--)

- เครื่องหมาย / ใช้หน้าหน้าการแจ้งความรับผิดชอบแรกที่เกี่ยวกับชุดหรือชุดรอง
- เครื่องหมาย ; ใช้หน้าหน้าการแจ้งความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับชุดหรือชุดรองที่ตามมา
- เครื่องหมาย : , ใช้หน้าหน้าเลขประจำหนังสือชุดสากล (ISSN of series) หรือชุดรอง
- เครื่องหมาย , ใช้หน้าหน้าเล่มที่หรือลำดับที่ของชุดหรือชุดรอง
- เครื่องหมาย . ใช้หน้าหน้าชื่อชุดรอง

การเว้นระยะก่อนและหลังเครื่องหมายวรรคตอนข้างต้นนี้ คือ ให้เว้น

- ๑ ระยะก่อน และหลังเครื่องหมายที่กำหนด ยกเว้นเครื่องหมายจุลภาค (,) มหัพภาค (.) และเครื่องหมายวงเล็บเปิดปิดกลมและเหลี่ยม ไม่ต้องเว้น ๑ ระยะก่อนเครื่องหมายจุลภาค มหัพภาค และวงเล็บเปิดปิดกลมและเหลี่ยม ไม่ต้องเว้น ๑ ระยะตามหลังเครื่องหมายวงเล็บเปิดปิดกลมและเหลี่ยม (American Library Association 1978: 13-14)

๒. การลงรายการชื่อหนังสือชุด

๒.๑ แหล่งข้อมูล (Sources of information)

ข้อมูลเกี่ยวกับรายการชื่อหนังสือชุดได้จากแหล่งข้อมูลสำคัญ คือ หน้าปกใน หรือถ้าไม่มีหน้าปกในให้ใช้แหล่งอื่นในตัวเล่ม ซึ่งใช้แทนหน้าปกใน หรือส่วนอื่น ๆ ของสิ่งพิมพ์ เช่น หน้าปก หน้าชื่อเรื่อง (half title page)

๒.๒ ชื่อจริงของชุด (Title proper of series)

ถ้าสิ่งพิมพ์เป็นส่วนหนึ่งของชุด ให้ลงชื่อจริงของชุดตรงตามถ้อยคำลำดับ และตัวสะกด แต่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องหมายวรรคตอนตาม และตัวอักษรตัวใหญ่ตาม ให้ลงเครื่องหมายเน้นเสียง และเครื่องหมายออกเสียงอื่น ๆ ตามที่ปรากฏในหน้าปกใน

ถ้าชื่อจริงของชุดมีอักษรที่อยู่แยกกัน หรือมีชื่อย่อโดยไม่มีเครื่องหมายคั่นระหว่างตัวอักษรหรือชื่อย่อ ให้ลงตัวอักษรหรือชื่อย่อนั้นโดยไม่เว้นระยะ

เช่น ACS Monograph Series

เอกสารชุด พสล.

ถ้าตัวอักษรหรือชื่อย่อเหล่านั้นมีเครื่องหมายมหัพภาคกัน ให้ลงตัวอักษรหรือชื่อย่อนั้นโดยไม่มีเว้นระยะ

เช่น W.F.B. Book Series

ถ้าหน้าปกในมีชื่อเรื่องรวม และชื่อเรื่องของงานแต่ละเรื่อง ให้ลงชื่อเรื่องรวมเป็นชื่อเรื่องจริง และ ลงชื่อเรื่องของงานแต่ละเรื่องในหมายเหตุเป็นสารบัญ

เช่น Three notables stories

ในหมายเหตุลงไว้ดังนี้:

Contents : Love and peril / the Marquis of Lorne -- To be or not to be / Mrs. Alexander -- The melancholy hussar / Thomas Hardy

หนังสือชุดแพศศาสตร์ศึกษา

ในหมายเหตุลงไว้ดังนี้:

สารบาญ : ภาค ๑ การแต่งงานและการครองความเป็นโสด -- ภาค ๒ ความรักและกามารมณ์ในวัยเด็ก / สรรค์ ศรีเพ็ญ และวันเพ็ญ บุญประกอบ -- ภาค ๓ ความรักและกามารมณ์ในวัยหนุ่มสาวและวัยชรา

ถ้ามีชื่อชุดหลายชื่อแตกต่างกัน (นอกเหนือจากชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่น) ให้เลือกชื่อชุดที่ปรากฏอยู่ในแหล่งข้อมูลสำคัญเป็นชื่อชุดจริง ลงชื่อชุดอื่น ๆ ในหมายเหตุ ถ้าชื่อชุดนั้นมีค่าในการอธิบายถึงวัสดุนั้น ๆ

ถ้ามีชื่อชุดหลายชื่อแตกต่างกัน (นอกเหนือจากชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่น) ปรากฏอยู่ในแหล่งข้อมูลสำคัญ ให้ใช้ชื่อที่อธิบายถึงชื่อชุดนั้นอย่างพอเพียงและสั้นที่สุด

ถ้าชื่อชุดไม่ปรากฏในแหล่งข้อมูลสำคัญ และมีชื่อชุดแบบต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในที่อื่น ๆ ของสิ่งพิมพ์นั้น ให้เลือกชื่อที่อธิบายถึงชื่อชุดนั้นอย่างพอเพียงและสั้นที่สุด โดยน่าจะเป็นชื่อที่ปรากฏในส่วนนำขึ้น ๆ

๒.๓ ชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่น (Parallel titles of series)

ให้ลงชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่นชื่อชุดแรก และให้ลงชื่อชุดที่เหมือนกันที่เป็นภาษาอังกฤษตามมา ถ้าไม่มีชื่อชุดเป็นภาษาอังกฤษ และชื่อจริงของชุดไม่ได้เป็นตัวอักษรโรมัน ให้ลงชื่อชุดที่เหมือนกันที่เป็นภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน ละติน หรือภาษาอื่นที่ใช้ตัวอักษรโรมัน ตามลำดับที่ต้องการ

เช่น Jeux visuels = Visual games
ชุดจิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทย = Mural
paintings of Thailand series

๒.๔ ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด (Other title information of series)

ถ้าข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดมีค่าในการบ่งชี้ถึงชุดนั้น ให้ลงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดไว้ด้วย ดังนี้:

ให้คัดลอกข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดทั้งหมดที่ปรากฏในหน้าปกใน

ให้ลงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด ตามลำดับก่อนหลัง หรือการวางรูปแบบในหน้าปกใน

ถ้าข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดที่มีความยาวมาก ให้ลงไว้ในหมายเหตุ หรือให้คัดลอกข้อมูลแต่เฉพาะที่ไม่ทำให้เสียข้อความสำคัญ ห้ามตัด ๔ คำแรก ของข้อมูลให้ใช้เครื่องหมายละครึ่งที่ตัดทอน

ถ้าข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด มีการแจ้งความรับผิดชอบหรือมีชื่อสำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่าย ฯลฯ รวมอยู่ด้วย และการแจ้งหรือชื่อนั้นเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด ให้ลงไปตามนั้น

ให้ลงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดตามหลังชื่อจริงของชุด หรือชื่อ เรื่องที่เหมือนกันในภาษาอื่น

ถ้าไม่มีชื่อเรื่องที่เหมือนกันในภาษาอื่น และถ้าข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดมีมากกว่า ๑ ภาษา ให้ลงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดที่เป็นภาษาเดียวกับชื่อจริงของชุด ถ้าจะไม่ใช้วิธีนี้ ให้ลงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดข้อมูลแรกที่ปรากฏ จะเพิ่มข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุดที่เป็นภาษาอื่นก็ได้ ถ้าต้องการเป็นทางเลือก

ถ้าจำเป็นต้องอธิบายชื่อจริงของชุด ให้เพิ่มเติมคำอธิบายสั้น ๆ โดยลงในวงเล็บเหลี่ยมเป็นข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด และใช้ภาษาเดียวกับชื่อจริงของชุด

เช่น English linguistics, 1500-1750: a collection of facsimile reprints
Words: their origin, use, and spelling

๒.๕ การแจ้งความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับชุด (Statements of responsibility relating to series)

ถ้ามีการแจ้งความรับผิดชอบปรากฏอยู่ร่วมกับชื่อชุด และเห็นว่าเป็นส่วนจำเป็นสำหรับบ่งชี้ถึงชื่อชุดนั้น ให้ลงการแจ้งความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับชุด

ถ้าชื่อของผู้รับผิดชอบสิ่งพิมพ์เป็นส่วนหนึ่งของชื่อจริงของชุด หรือเป็นข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด ไม่ต้องลงการแจ้งเกี่ยวกับชื่อนั้นอีก ยกเว้นการแจ้งนั้น ๆ จำเป็นต้องลงเพื่อให้ชัดเจน หรือการแจ้งความรับผิดชอบที่แยกออกมามีชื่อนั้น ๆ ปรากฏในหน้าปกใน

ให้ลงการแจ้งความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับชุด แม้ว่าจะไม่ใช้ชื่อบุคคลหรือสถาบันปรากฏในการแจ้งความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับชุด

เช่น

Map supplement / Association of
American Geographers
Research monographs / Institute of
Economic Affairs
ตำราประกอบการเรียนการสอน / โครงการตำรา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒.๖ เลขประจำหนังสือชุดสากล (ISSN of series)

ให้ลงเลขประจำหนังสือชุดสากลตามที่ปรากฏในวัสดุ ถ้ามีชุดรอง (Subseries) ให้เติมเลขประจำหนังสือชุดสากลของชุดรอง และตัดเลขประจำหนังสือชุดสากลของชุดที่เป็นงานหลักออก โดยใช้คำว่า ISSN เว้น ๑ ระยะ ตามด้วยกลุ่มตัวเลข ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๔ ตัว คั่นด้วยเครื่องหมาย - (Hyphen)

เช่น Western Canada series report, ISSN
0317-3127
Janua linguarum. Series maior, ISSN
0075-3114

๒.๗ เล่มที่หรือลำดับที่ของหนังสือชุด (Numbering within series)

ให้ลงตัวเลขที่อยู่ในชื่อชุดตามที่ปรากฏในวัสดุ ใช้คำย่อมาตรฐาน ใช้ตัวเล็กกับคำทำนองเดียวกันนี้ คือ v., no., reel, t. ซึ่งเว้นเสียแต่ว่ากฎของภาษาระบุให้ใช้อักษรตัวใหญ่ (เช่น the German Bd.) และให้ใช้เลขอารบิกแทนตัวเลขอื่น ๆ หรือตัวเลขที่สะกดเป็นอย่างอื่น

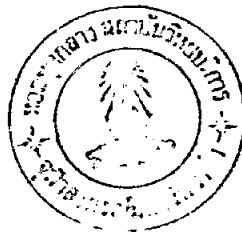
เช่น Environment science research; v.6
Russian titles for the specialist,
ISSN 0305-3741; no.78
Deutscher Planungsatlas; Bd.8
เอกสารบรรณารักษศาสตร์; เล่มที่ ๑,
เอกสารวิชาการ / สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์; หมายเลข ๑

ถ้าวัสดุมีหลายตอนจบ และแต่ละตอนมีเลขชุดแยกกัน ให้ลงเลขแรกและเลขสุดท้าย ถ้าเลขต่อเนื่องกัน มิฉะนั้นให้ลงทุกหมายเลขสำหรับเลขของสิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นชุดตามวาระ และไม่ต้องระบุเลขลำดับของสิ่งพิมพ์ในชื่อชุด ถ้าลำดับนั้นแตกต่างกัน

เช่น ; v.12-15
; v.131, 145, 152

ถ้าวัสดุระบุเลขลำดับของสิ่งพิมพ์ในชื่อชุด เป็นอย่างอื่นนอกเหนือจากเป็นตัวเลข ให้ลงตามที่ปรากฏ

เช่น ; v.A
; 1971

๒.๘ ชุดรอง (Subseries)

ถ้าวัสดุเป็นชุดรอง (เป็นชุดที่อยู่ในชุด ไม่ว่าจะมียี่ห้อชุดขึ้นต่อกันหรือไม่) และมีชื่อทั้งชุดและชุดรองอยู่ในวัสดุ ให้ลงรายละเอียดของชุดที่เป็นงานหลักก่อน (ดูกฎข้อ ๒.๑-๒.๗) และตามด้วยชื่อชุดและรายละเอียดของชุดรอง

เช่น *Biblioteca del lavoro. Serie professionale.*
Geological Survey professional paper; 683-D. Contribution to palaeontology

ถ้าชุดรองระบุเป็นตัวเลขหรือตัวอักษรและไม่มีชื่อชุด ให้ลงตัวอักษรหรือตัวเลขนั้น ถ้าชุดรองมีชื่อชุดและระบุตัวอักษรหรือตัวเลขด้วย ให้ลงชื่อชุดตามหลังตัวอักษรหรือตัวเลขนั้น ๆ

เช่น *Music for today. Series 2; no.8*
Viewmaster science series. 4, Physics

ให้เติมชื่อชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่น ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับชื่อชุด การแจ้งความรับผิดชอบ เลขประจำหนังสือชุดสากลของชุดรอง และเล่มที่หรือลำดับของชุดรองตามกฎข้อ ๒.๓, ๒.๔, ๒.๕, ๒.๖ และ ๒.๗

๒.๘ การแจ้งชุดที่มากกว่า ๑ ชุด (More than one series statement)

ข้อมูลเกี่ยวกับชุด ๑ ชุด หรือเกี่ยวกับชุดหรือชุดรองประกอบรวมเป็นการแจ้งเกี่ยวกับชุด ถ้าวัสดุเป็นชุด และ/หรือชุดและชุดรอง ๒ ชุด หรือมากกว่านั้น ให้ลงการแจ้งชุดแยกจากกัน และลงการแจ้งแต่ละรายการไว้ในวงเล็บกลม ในการลงการแจ้งชุดแต่ละอันให้ใช้กฎข้อ ๒.๑-๒.๘ ถ้าใช้หลักเกณฑ์นี้ให้ลงชุดที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าเป็นอันดับแรก

เช่น (Video marvels; no.33) (Educational progress series; no.3)

ถ้าส่วนของสิ่งพิมพ์เป็นของชุดที่แตกต่างกัน และไม่สามารถแจ้งความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจนในรายการชื่อหนังสือชุด ให้ลงรายละเอียดของชุดไว้ในรายการหมายเหตุ

หลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทย

หลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทยนั้นมียุ่หลายหลัก เกณฑ์ด้วยกัน ซึ่งแต่ละหลัก เกณฑ์ก็มีพัฒนาการมาจากหลัก เกณฑ์การทำบัตรรายการแบบของ โกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ แต่ก็ได้ระบุนรายละเอียดแตกต่างออกไปบ้าง กล่าวคือ

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตรของ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (๒๕๑๐: ๔๔-๔๕) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การลงรายการบัตร หนังสือชุดภาษาไทย ดังนี้

ชื่อหนังสือชุดเป็นรายการหนึ่งที่ต้องลงในบัตร เพราะผู้อ่านบางคนต้องการทราบว่าหนังสือในชุดเดียวกันนั้นมีเรื่องอะไรบ้าง

ชื่อหนังสือชุดจะพิมพ์ไว้ในวงเล็บกลม () ห่างจากรายการลักษณะรูปเล่ม ๒ ระยะเครื่องหมาย เช่น

๗๗ หน้า. (เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม ๓ ธันวาคม ๒๕๐๔)

ถ้าชื่อหนังสือชุดเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ควรทำบัตรเพิ่มชื่อชุด โดยเติมชื่อหนังสือชุด เหนือชื่อผู้แต่งในบัตรขึ้นต้น ในบรรทัดที่ ๓ เช่นเดียวกันการลงรายการบัตรเพิ่มชนิดอื่น ๆ และลงในระยะที่ ๑๑ ของเครื่องหมาย ฝบจากด้านซ้ายของบัตร และลงชื่อหนังสือชุดต่อจากรายการลักษณะรูปเล่มด้วย ดังตัวอย่างจากหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ๒๕๑๐: ๑๑๔)

หนังสือชุดประเพณี

๓๕๐.๕๕๕๓ ยืม บัณฑิตยารุ.

ย๓๖ป

ประเพณีเนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา. สำนักวัฒนธรรม
ทางระเบียบประเพณี สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๔๖.

๕ หน้า. (หนังสือชุดประเพณี)

ถ้าต้องการให้หนังสือชุดรวมอยู่ด้วยกัน ให้ทำบัตรรวมหนังสือชุด (Combined series card) แสดงรายการของหนังสือภายในชุดไว้ในบัตรใบเดียวกัน ถ้าชื่อหนังสือชุดมีเลขลำดับชุด ตั้งแต่เลข ๑ เป็นต้นไป ให้จัดเรียงลำดับเลขเมื่อลงรายการในบัตร แต่ถ้าไม่มีเลขลำดับชุดให้ลำดับตามอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง ดังตัวอย่าง จากหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" (สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์ ๒๕๑๐: ๔๔-๑๐๐)

หนังสือชุดประเพณี		บัตรที่ ๑
๓๕๐.๕๕๕๓ ก๕๕ป	๑ เกษม บุญศรี. ประเพณีทอดกฐิน. ๒๕๔๖	
๓๕๐.๕๕๕๓ ข๓๖ป	๒ ยิ้ม ปัทมาภรณ์. ประเพณีเนื่องในการบวช. ๒๕๔๖	
๓๕๐.๕๕๕๓ ข๓๖ป	๓ ยิ้ม ปัทมาภรณ์. ประเพณีเนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา. ๒๕๔๖.	

(มีต่อในบัตรที่ ๒)

หนังสือชุดประเพณี		บัตรที่ ๒
๓๕๐.๕๕๕๓ ข๓๖ป	๔ ยิ้ม ปัทมาภรณ์. ประเพณีเนื่องในเทศกาลออกพรรษา. ๒๕๔๖.	
๓๕๐.๕๕๕๓ ข๓๖ป	๕ อนุমানราชชน, พระยา. ประเพณีไปช่วยงาน. ๒๕๔๖.	
๓๕๐.๕๕๕๓ ข๓๖ป	๖ อนุমানราชชน, พระยา. พิธีสมโภชเดือน. ๒๕๔๖.	

เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทยของอัมพร ทิชนะระ (๒๕๑๗: ๗๔, ๑๐๔-๑๑๔) ให้หลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทย ไว้ว่า

(๑) ลงชื่อหนังสือชุด ไว้ในวงเล็บกลม () ห่างจากมัทภาคที่ลงเมื่อแจ้งรายละเอียดของภาพประกอบจบแล้ว ๒ ระยะเครื่องหมายพิศิต

(๒) ลงรายการชื่อผู้แต่งด้วยชื่อ บุคคล นิติบุคคล สำหรับหนังสือชุดที่รู้จักกันแพร่หลายด้วยชื่อของผู้จัดทำ ส่วนชื่อหนังสือชุดลงไว้ในรายการลักษณะรูปเล่ม

(๓) ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่ชื่อเรื่องเป็นที่รู้จักกันมากกว่าชื่อหนังสือชุด ใช้ชื่อเรื่องลงในบรรทัดแรก ทำบัตรรายการแบบย่อหน้าคำค้ำ ลงชื่อชุดไว้ในรายการลักษณะรูปเล่ม

(๔) ลงชื่อชุดในบรรทัดแรกสำหรับหนังสือที่ชื่อชุด เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำบัตรรายการแบบย่อหน้าคำค้ำ และทำบัตรเพิ่มให้นิติบุคคลซึ่ง เป็นผู้จัดพิมพ์ด้วย

(๕) ถ้ามีการเปลี่ยนชื่อหนังสือชุด หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวบุคคล หรือนิติบุคคลผู้จัดทำหนังสือ ให้ทำบัตรรายการเล่มที่ออกมาครั้งหลังตามชื่อหนังสือชุดที่ใช้ใหม่ ชื่อผู้จัดพิมพ์ใหม่

(๖) หนังสือที่มีหน้าปกใน ๒ หน้า อยู่คู่กัน และหน้าปกในนั้นอธิบายถึงหนังสือเล่มนั้นในแนวที่ต่างกันไป เช่น หน้าหนึ่งบอกว่า เป็นหนังสือที่มีเรื่องราวจบลงในเล่มเดียว ส่วนอีกหน้าหนึ่งอธิบายว่า เป็นเรื่องหนึ่งในจำนวนหลายเรื่องที่จัดพิมพ์ขึ้น เป็นหนังสือชุด ให้ใช้หน้าปกในที่มีข้อความตรงกับความประสงค์ของบรรณารักษ์ที่จะจัดหนังสือเล่มนั้นไว้ในห้องสมุดมาทำบัตรรายการ

ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดมาตรฐานสำนวนเดิม ที่สำนักพิมพ์คลังวิทยาจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ มีเรื่อง เสียดก๊ก ช้องกั๋ง บ้านฮวยเหลา ไคเก็ก ชุยถัง เจียเองก้วน ได้อังเผ่า นำช้อง เขียวอึ้งเผ่า เม่งเสียว เส้าปิก เม่งมวดเซงต้อ เนียนำอดชิว ตั้งฮั้น ลิวซูมัว ชังไท้จิว ฯลฯ ซึ่งหนังสือในชุดนี้บางเรื่อง เช่น ตั้งฮั้น และได้อังเผ่า มีหน้าปกในอยู่คู่กัน แต่หนังสือชุดนี้ ชื่อเรื่องทุกเรื่องเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากกว่าชื่อหนังสือชุด การทำบัตรรายการจึงควรทำสำหรับแต่ละเรื่อง ดังตัวอย่างจากหนังสือ "เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทย" (อัมพร ทิชนะระ. ๒๕๑๗: ๗๖)

๔๔๕.๑๓...ได้ยื่นเฝ้า. พระนคร, คณิตวิทยา (๒๕๐๖)
๕๔๐ หน้า. (พงศาวดารจีน ชุดมาตรฐานสำนวนเดิม)

จากฉบับแปลของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์
แปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.

(ชื่อชุดหนังสือ)

สำหรับ บัตรรายการและหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย ของ
สุทัศน์ ส่องแสงจันทร์ (๒๕๒๓: ๑๗๔-๒๓๑) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณา
รายการข้อความชื่อชุด (Series Statement) ไว้ดังนี้

๑. ลงรายการไว้ในวงเล็บเล็ก ต่อจากรายการสุดท้ายของรายการลักษณะรูปเล่ม
โดยเว้นห่าง ๒ ระยะพิมพ์ขีด

๒. ชื่อข้อความชื่อชุดนี้ไม่อาจหาได้จากส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มที่นำมาทำ
บัตรรายการ แต่สามารถหาได้จากแหล่งอื่น หรือเล่มอื่นในชุดเดียวกัน ให้ลงรายการไว้ใน
วงเล็บใหญ่ [] แทน

๓. ชื่อข้อความชื่อชุด อาจเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกโดยเฉพาะ หรืออาจจะเป็น
ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ องค์กร หรือรวมกันทั้งสองอย่างดังกล่าวก็ได้ และหากมีหมายเลข
แสดงลำดับของสิ่งพิมพ์ ก็ให้นำมาลงรายการไว้ด้วย เช่น

(ชุดปาฐกถาและอภิปรายปัญหา ๗ หอประชุมคุรุสภา ชั้นปีที่ ๔)

(เอกสารการศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ เล่มที่ ๑๒)

๔. ในกรณีที่ชื่อชุดใช้ข้อความที่ไม่ชัดเจน อาจพิจารณานำชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์
องค์กร ฯลฯ ที่รับผิดชอบในการผลิต รวมเข้าไว้ในชื่อชุดด้วยก็ได้ เช่น

ชื่อชุดที่ปรากฏ : (โครงการหนังสือเล่ม ชั้นปีที่ ๑๑)

ชื่อชุดที่เพิ่มเติม : (โครงการหนังสือเล่มของกองบรรณาธิการสังคมศาสตร์

ปริทัศน์ ชั้นปีที่ ๑๑)

๔. ในกรณีที่ข้อความชื่อชุดไปอยู่ร่วมกับชื่อเรื่องของหนังสือ ให้พิจารณาแยกออกจากกัน ถ้าสามารถทำได้ เช่น

หน้าปกใน : ชุดประวัติปรัชญาตะวันตก ปรัชญากรีกระยะก่อนตัวที่อิตาลี

ชื่อเรื่อง : ปรัชญากรีกระยะก่อนตัวที่อิตาลี

ชื่อชุด : ชุดประวัติปรัชญาตะวันตก

๖. ข้อสังเกตสำหรับข้อความชื่อชุดที่ไม่จำเป็นต้องลงรายการ

ก. เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นเป็นชื่อชุดหรือไม่

ข. เมื่อชื่อชุดนั้น ๆ มีลักษณะไม่เด่นชัด และไม่มีคุณค่าควรแก่การนำลงรายการ อย่างเช่น ชุดวรรณกรรมสากลปะแข็ง หนังสือชุดที่ออกเกิดนับ ฯลฯ

บัตรเพิ่มชื่อชุด

การลงรายการเพิ่มชื่อชุด ต้องลงชื่อชุดให้ครบถ้วนตามที่ผู้จัดพิมพ์ ผู้จัดทำหรือสำนักพิมพ์ได้แจ้งไว้ เมื่อใช้ชื่อชุดไว้อย่างไรก็ควรใช้ให้เป็นแบบอย่างเดียวกันโดยตลอด ถ้าภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงชื่อชุดไปเป็นอย่างอื่น ควรแก้บัตรเพิ่มชื่อชุดเก่าตามชื่อชุดใหม่ที่เป็นปัจจุบัน และควรทำบัตรโยงจากชื่อชุดเก่ามายังชื่อชุดใหม่ด้วย

สำหรับหนังสือที่มีหลายเล่มจบหรือเป็นชุด และทุกเล่มมีหน้าปกใน แต่ชื่อเรื่องที่ปรากฏในหน้าปกในของแต่ละเล่มมีทั้งชื่อเรื่องที่เป็นชื่อเรื่องรวม และชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม ในกรณีเช่นนี้อาจพิจารณาทำบัตรรายการได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. ลงรายการชื่อเรื่องด้วยชื่อเรื่องรวม ทำสารบาญให้กับชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม พร้อมทั้งบัตรเพิ่มชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม ดังตัวอย่าง (สุทิน ส่องแสงจันทร์ ๒๕๒๑: ๑๕๒)

๓๐๑.๔ สรรค์ ศรีเพ็ญ.

ส . หนังสือชุดแพศศาสตร์ศึกษา ภาค ๑-๓. พระนคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔.

๓ เล่ม. ภาพประกอบ

สารบัญ.-ภาค ๑ การแต่งงานและการครองความเป็นโสด, ๒๕๑๔.-ภาค ๒ ความรักและกามารมณ์ในวัยเด็ก, โดยสรรค์ ศรีเพ็ญ และวันเพ็ญ บุญประกอบ, ๒๕๑๔.-ภาค ๓ ความรักและกามารมณ์ในวัยหนุ่มสาวและวัยชรา, ๒๕๑๔.

๑. แพศศึกษา. ๒. ชื่อเรื่อง. บัตรจำแนกชื่อเรื่องตามสารบัญ

๒. ทำบัตรรายการแยกเป็นรายเล่ม ใช้ชื่อเรื่องเฉพาะเล่มลงรายการและทำบัตรเพิ่มให้กับชื่อเรื่องรวม ดังตัวอย่าง (สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ๒๕๒๑: ๑๔๒)

๓๐๑.๔ สรรค์ ศรีเพ็ญ.

ส การแต่งงานและการครองความเป็นโสด. พระนคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔.

๑๓๔ หน้า. (หนังสือชุดแพศศาสตร์ศึกษา ภาค ๑)

๑. การแต่งงาน. ๒. แพศศึกษา. ๓. ชื่อเรื่อง.
(ชื่อชุด)

การลงรายการผู้แต่งสำหรับหนังสือชุด แบ่งได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑. หนังสือชุดที่ชื่อชุดเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วไป และมีลักษณะเป็นชื่อเรื่องหลัก (Main Title) ของหนังสือ (จุฬาลงกรณ์ ส่องแสงจันทร์ ๒๕๒๑: ๑๗๕)

ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร
หนังสือชุดพระบรมราชาธิบาย
หนังสือชุดลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ

ฯลฯ

การทำบัตรรายการ ให้ใช้ชื่อชุดลงในรายการผู้แต่ง ส่วนชื่อเรื่องเฉพาะเล่มนั้นให้ถือเป็นชื่อเรื่องย่อย (Subtitle) และลงรายการแบบย่อหน้าคำค้างทำบัตรเพิ่มให้กับชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม หากมีชื่อผู้ชำระ แปล ฯลฯ หรือองค์กรที่จัดพิมพ์ควรทำบัตรเพิ่มให้ด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่าง (จุฬาลงกรณ์ ส่องแสงจันทร์ ๒๕๒๑: ๑๗๖)

๔๕๕.๓๐๓ ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๓ เรื่องกรุงเก่า. พิมพ์ครั้งที่ ๓.

ป พระนคร, กรมศิลปากร, ๒๕๐๘.

๒๑๓ หน้า

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระยาประสาทรวิริยกิจ

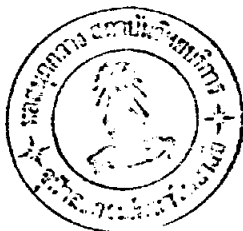
(เชย ชัยประภา) ๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๘.

๑. ประสาทรวิริยกิจ, พระยา, ๒๔๒๒-๒๕๐๘. ๒. ไทย-
ประวัติศาสตร์-กรุงศรีอยุธยา, ๑๘๕๓-๒๓๑๐. ๓. ชื่อเรื่อง:
กรุงเก่า.

๒. หนังสือชุดที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง เป็นที่รู้จักแพร่หลายกันทั่วไปมากกว่าชื่อชุด ให้ใช้ชื่อเรื่องเป็นรายการหลักลงในรายการผู้แต่ง และทำบัตรแบบย่อหน้าคำค้าง ส่วนชื่อหนังสือชุดนั้นให้ลงไว้ในวงเล็บต่อท้ายรายการลักษณะรูปเล่ม

๓. หนังสือชุดที่ชื่อชุดเป็นเพียงชื่อที่บอกหมวดหมู่วิชา ประเภทของเนื้อหา ลักษณะการจัดทำ แหล่งที่จัดทำ (สำนักพิมพ์ องค์กร ฯลฯ) หรือตั้งเพื่อใช้เป็นชื่อเรียกโดยเฉพาะ ฯลฯ เช่น (จุฬาลงกรณ์ ส่องแสงจันทร์ ๒๕๒๑: ๑๗๗)

โครงการหนังสือ เล่มของกองบรรณาธิการสังคมศาสตร์ปริทัศน์

หนังสือชุดมหาวิทยาลัยสำหรับชาวบ้าน

หนังสือแปลชุด "นาทัศน"

หนังสือชุดวัฒนธรรม

เอกสารการนิเทศการศึกษา

ฯลฯ

หนังสือชุดประเภทนี้ แต่ละเล่มอาจจะมีเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันออกไปคนละหมวดวิชา หรือไม่เกี่ยวข้องกันเลยก็ได้ และบางชุดก็ไม่มีหมายเลขลำดับแจ้งไว้ ความสำคัญจึงอยู่ที่ชื่อผู้แต่งหรือชื่อเรื่อง เฉพาะเล่มมากกว่า ฉะนั้นในการทำบัตรรายการจึงใช้ชื่อผู้แต่งลงรายการ และหากไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งก็ที่ใช้ชื่อเรื่องลงรายการผู้แต่งและทำบัตรแบบย่อหน้าคำค้ำ ส่วนชื่อหนังสือชุดนั้นให้ลงไว้ในวงเล็บต่อจากรายการลักษณะรูปเล่ม

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อหนังสือชุด หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือองค์กรที่จัดทำหนังสือ ให้ถือข้อมูลจากเล่มล่าสุด เป็นเกณฑ์ในการทำบัตรรายการ และควรทำบัตรโยงซึ่งกันและกันสำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเช่น ระหว่างชื่อชุดเก่ากับชื่อชุดใหม่ เป็นต้น

๔. ในกรณีที่ต้องการให้หนังสือในชุดรวมอยู่ด้วยกัน ก็สามารถทำ "บัตรรวมหนังสือชุด" (Combined Series Card) ได้ โดยแสดงรายการของหนังสือในชุดนั้นไว้ในบัตรเดียวกัน ถ้าชื่อชุดของหนังสือมีเลขลำดับแจ้งไว้ ให้ลงรายการในบัตรไปตามเลขลำดับนั้น ถ้าห้องสมุดมีหนังสือไม่ครบทุกเล่ม ควรเว้นที่ไว้สำหรับเล่มที่ยังไม่ได้รับด้วย

จากหนังสือคู่มือการทำบัตรรายการต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา พบว่าหนังสือชุดจะมีข้อความที่ใช้ลงรายการบัตรเพื่อใช้ในการค้นหาวัสดุห้องสมุด (American Library Association 1978: 563) ซึ่งได้แก่ ชื่อบุคคล ศัพท์เทคนิค ฯลฯ ซึ่งใช้การลงรายการตามแบบบรรณานุกรม (access point) เติมเติมจากหนังสือธรรมดา คือ ชื่อเรื่อง เฉพาะเล่ม และชื่อหนังสือชุด

ทั้งนี้ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒
ยังได้กำหนดรายละเอียดที่ต้องลงรายการในบัตรหนังสือชุดไว้ดังต่อไปนี้ คือ

- ชื่อหนังสือชุดที่เหมือนกันในภาษาอื่น (parallel titles of series)
- ผู้จัดทำหนังสือชุด (statement of responsibility)
- เลขประจำหนังสือชุดสากล (ISSN of series)
- เล่มที่หรือลำดับที่ (series number)
- วัน เดือน ปี (chronological designation)
- ชื่อชุดรอง (subseries)

นอกจากนี้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยของ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์
อัมพร ทิษะระ และสุทัศน์ ส่องแสงจันทร์ ได้กำหนดให้มีการลงรายการบัตรสำหรับ
หนังสือชุดที่เฉพาะออกไป ตัวอย่างเช่น การทำบัตรรายการหนังสือชุดอาจจะใช้วิธีลงรายการ
หลักด้วยชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล หรือนิติบุคคล หากไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง เป็นที่รู้จักกัน
แพร่หลายมากกว่าชื่อหนังสือชุด ก็ใช้ชื่อเรื่องลงในรายการผู้แต่ง ส่วนชื่อหนังสือชุดลงไว้ใน
รายการชื่อหนังสือชุด (Series area) ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ต่อจากรายการลักษณะรูปเล่ม
(Physical description area) และหากชื่อหนังสือชุด เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย
ทั่วไปก็ให้ลงรายการหลักด้วยชื่อหนังสือชุด ส่วนชื่อเรื่องเฉพาะเล่มให้ถือเป็นชื่อเรื่องย่อย
หรืออาจทำบัตรรวมหนังสือชุด โดยแสดงรายการของหนังสือในชุดไว้ในบัตรใบเดียวกัน
เพื่อให้หนังสือชุดรวมอยู่ด้วยกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือที่อยู่ในชุดเดียวกัน หรือ
หนังสือที่มีเนื้อหาวิชาประเภทเดียวกัน หรือทำนองเดียวกันได้โดยง่าย สำหรับในกรณีของ
หนังสือชุดที่หน้าปกในปรากฏทั้งชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม และชื่อเรื่องรวม ใช้วิธีทำบัตรรายการ
แบบหนังสือธรรมดา คือลงรายการชื่อเรื่องด้วยชื่อเรื่องรวม แล้วทำสารบาญให้กับชื่อเรื่อง
เฉพาะเล่ม หรืออาจจะพิจารณาลงรายการหลักโดยใช้ชื่อเรื่องเฉพาะเล่ม และลงชื่อเรื่อง
รวมในรายการชื่อหนังสือชุด ส่วนการทำบัตรเพิ่มชื่อหนังสือชุดนั้น ให้เติมชื่อหนังสือชุดเหนือ
ชื่อผู้แต่งในบัตรหลัก และลงชื่อหนังสือชุดในรายการชื่อหนังสือชุดด้วย ดังตัวอย่างโครงร่าง
บัตรหลัก (Skeleton) แสดงรายการทั้งหมดดังนี้

บัตรผู้แต่งที่ใช้ เป็นบัตรหลัก

หัวเรื่องหรือรายการเพิ่ม
 เลขเรียก ชื่อผู้แต่ง นามสกุล.
 หนังสือ รายการชื่อเรื่อง / รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง.--
 ครั้งที่พิมพ์.-- รายการเกี่ยวกับการพิมพ์ การจำหน่าย.
 รายการลักษณะรูปเล่ม.-- (รายการชื่อหนังสือชุด)

รายการหมายเหตุ.

แนวสืบค้น

○

บัตรชื่อเรื่องที่ใช้ เป็นบัตรหลัก

เลขเรียก รายการชื่อเรื่อง.-- ครั้งที่พิมพ์.-- รายการเกี่ยวกับการพิมพ์
 หนังสือ การจำหน่าย.
 รายการลักษณะรูปเล่ม.-- (รายการชื่อหนังสือชุด)

รายการหมายเหตุ.

แนวสืบค้น

○